

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

קנא.

עין משפט ג'ר מצוה

לה א (מיי פ"ד מהל
שבת) סמך לזון סה
טו"שע אר"ח סימן שז
ספ"ק:
לז ב מ"י שם הלכה ג סמך
ש טו"שע אר"ח סימן
שז ספ"ק א:
לז ג מ"י שם טור שו"ע שם
ספ"ק ב:
לז ד ה מ"י שם הל"ה
טו"שע שם ספ"ק ג
לז ו ה מ"י פ"ו מהל שבת
הל"ז סמך שם טו"שע
אר"ח סימן שז ספ"ק טו:
ב ה מ"י שם הלכה ז
טו"שע שם ספ"ק טו:
מא ט ב מ"י שם הל"ה
טור שו"ע שם ספ"ק
ד:
כ ל מ"י פ"ו מהל שבת
הלכה כ סמך שם
טו"שע אר"ח סימן שז
ספ"ק ז:

מוסף תוספות

א. ה"ג ר"י בחד לישנא.
טו"ש הל"ה. ב. כוונה
רשומאל. דתנן. טו"ש
הל"ה. ג. דייק מדר'
יהודה דאמר. טו"ש הל"ה.

רבינו הגאון

ישראל ומה לא ימתין
כדי שיביאו, או דלמא
משום דלא ידעין מהיכן
באו, ועוד המותר לספור
בהן ביום ראשון ובשאר
ימי החול או לאו, ומה
פירק לו הלא אפילו אם
המת מונח בדרך צריך
להמתין בכדי שיחפזו בקבר
והדר קושין לרבותיה, וכן
בארון הסברה לן מדר', ועוד
אם הדברים הללו על פני
שורבן ישראל הם או לא,
כי אם רובן גוים למה צריך
להמתין והלא לענין בהרצ
מותר לרחוץ בה
מדר', ורשומאל אמר חיישין
שמה חוץ לחומה לנו,
ואצ"ג דאיכא רובא וקיי"ל
הה"ל כתב באיסורי,
הכא הילכתא כרשומאל
דייקא מבתיין כותיה,
דתנן במסכת משריין עיר
של יבסאל, וגוים דרוח
בה, כהוה, והיה בה מרחץ
המרחצת בשבת אם רוב
גוים מותר לרחוץ בה מיד,
אם רוב ישראל ימתין עד
בכדי שיחמו חמין, מחצה
על מחצה ימתין בכדי
שיחמו חמין. ר' יהודה
אמר באבטני קטנה ואם
יש רשות רוחץ בה מיד,
ומפשי רוב יצחק בריה
דרב יהודה מאי רשות
כנון איה חשב שיש לו
ענין עבדים שמחממין
לו עשרה קוממין בבת
אחת מותר לרחוץ מיד.
עשר לו ארון והפרו לו
קבר יקבר בהן ישראל.
ומקשינן אמאי יהא ישראל
וגוי במחצה על מחצה דמי,
ימתין בכדי שיעשו. ומפיק
עולא כנון בגוי מהמוטל
באיסורא דמכחא מילתא
שוה הקבר לזה הגוי נחפר
שדומה לרוב גוים שאין
צריך להמתין בכדי שיעשו.
תוב אקשינן תינה קבר,
מ"י מאי. ופיק ר' אבהו
בארון המוטל על הקבר
שנמצא הארון בקבר.

האי כל שאני רשאי בחשיבתו רשאי אני באמירתו מיבעי ליה.
תימה הא דבי פריך לעיל האי כל שאני רשאי באמירתו
אני רשאי בחשיבתו מיבעי ליה מהכלל דאי היה תנן הכי היה אמי
שפיר אצ"ג דמלי חשיכה באמירה וי"ל התם שאני דלא היה תלי
תניא דגלגל תניא דאמירה נמי תנינא
לעיל לא יאמר אדם לחבירו שכור
לי פועלים אכל השתא תלי תניא
דגלגל תניא דיתר דאמירה לא תניא
אכל היתר השכנה תניא:

לעולם אסיפא קאי (ה) דאמר רב
יהודה אמר שמואל מותר
אדם לומר לחבירו שמור לי פירות
שבתחומך. אצ"ג שחזר אינו יכול
לינך לשומרו יכול לומר לחבירו לשמור
ומתנינן כגון קאמר כל שאני זכאי
באמירתו הוי לפקח על עסקי כלה
ועל עסקי מת ויכול לומר לחבירו
לעשות למחר רשאי אני להחשיך עליו
וכ"ש מה שאני זכאי לומר לעשות היום
כמו שמור לי פירות שבתחומך אצ"ג
שאני רשאי לינך שם היום דמותר
להחשיך עליו:

אין מחשיבין על התחום להביא
בהמה. יש ספרים דגרסי
מחשיבין לפי שאם יש שם צורגניס
הולך ומביאה וצמוספתא גרס אין
מחשיבין וי"ל דאצ"ג צרהמה שאינה
יכולה לצא צרגליה כגון טלה קטן
אצ"ג ישאוהו צמתא שאפילו יש
מחילות אינו רשאי להביא לאסור
לעוללו דעלי חיים שם מוקצין:
נכרי שהביא חלי"ה בשבת לא
יספור בהן ישראל. לא כפי
הקונטרס שפירש עולמית מדפריך
בגמרא גזי עשה נכרי ארון וספר
לו קבר יקבר בו ישראל אמאי הלא
נמי נימא ימתין בכדי שיעשו ואמאי
קאמר נמי אי לאו דקאי חלילייל
על כן נראה דלא יספור בהן ישראל
היינו עד כדי שיצאו דקמס חלילייל
אין מציאין אותן לשם אדם אחד
אלא לשם כמה בני אדם:

א"כ באו ממקום קרוב.
תימה לרבי מה מהני שצאו
ממקום קרוב הלא הביאם דרך רה"ר
ומה לי ארון וקבר שנעשו שבת
ומה לי חלילייל שצאו דרך רה"ר
וי"ל דהביא ממקום קרוב לא מהני
כל כך הבאתו: **דיקא מתניתין**
בוותיה דשמואל ב' יקבר בו ישראל
אלמא מספיקא שרי. תימה^א הכי
(ט) מוכיחנא מינה דמספיקא שרי והא
מוקמי לה צעומה צאיסרטיא דודאי
לצורך נכרי נעשה מיהו אומנ
רבי דל"ג ליה להא דקתני עשו לו
ארון כו' ול"ג נמי בצמקין (י) ת"כ גס
צפי' הקונט' ל"ג אלא ה"ג דיקא נמי
בממנתי עיר שישארל ונכריס דריס זה
כו' ומשנה היא צמקת ממשירין
פ"ה (מסנה ה) ר' יהודה אומר אם יש
צפי' רשות רוחץ זה מיד אלמא תלינן
להתיר כמו כן גזי חלילייל על תללות
דהימר ולומר חוץ לחומה לנו. מ"ר:

אלא אסיפא קאי. דקאמר ת"ק להיתרא אכל מחשיך הוא לשמור
וחתא איהו ושווייה זיה כללל להביא כל כיוצא בזה: האי כל שאני
זכאי להחשיך עליו זכאי אני באמירתו מיבעי ליה. (א) דהיתר דחשיכה
מנן והיתר דאמירה לא תנן והכי תלי תניא דגלגל תניא: לעולם

אסיפא קאי. דקאמרת דקשיא לך
אמירה מהיכא קאמר ליה להיתירא
דמלי זה החשכה אהא קאי דאמר
רבי יהודה כו' אלמא זכאי אני באמירתו
ואנא שאלו ות"ק כולה פשיטא להו
הא דשמואל וקאמר ליה אנא שאלו
לת"ק מי לא מודית בהא שאתה
מתיר להחשיך דמותר הוא לומר
דשמואל אלמא הו"ל ומותר לומר
מותר להחשיך הלכך אמאי נקטת
החשכה לשמור לחודא שוי כללל
למילתא ואימנא כל שאני זכאי באמירתו
רשאי אני להחשיך עליו דש"מ הך
וש"מ מת וכלה דהא נמי זכאי
באמירתו הוא דמפרש לקמן והלכך
מחשיבין עליו וסיפא דמתני' דקתני
מחשיבין על התחום לפקח על עסקי
כלה אנא שאלו היא: כלל אמר אנא
שאלו כו'. והאי נמי זכאי באמירתו
דקתני סיפא ואמר לו לך למקום
פלוגי: סכוס מקה. מנה ומאמסי:
מתני' נכרי שהביא חלילייל שצא
לעולם. וקנסא הוא משום דמוכחא
מילתא דצבינא הובאו דאין דרך
להביא חלילייל אלא דצבינא מת: ממקום
קרוב. צמון חשבו: עשו לו ארון.
צבינא נכרי או למכור: גמ' רב
אמר ממקום קרוב ממש. כלומר
שדוע לנו צירור הדבר דממקום
קרוב צאו שרפינא שהיו צבינו:
ושמואל אמר חיישין שמה חוץ לחומה
לנו. אפילו הביא ממון חלילייל או
מולין להתיר ואומריס שמה צמון
התחום לנו ערש שבת וסופדין צמון
צמו"ש מיד. וחיישין נמי אמריס
לקולא דלאמרי' צמס' חגיגה (דף עו.)

הנהרות הגר"א
[א] גמ' דיקא מתי' מי עד
ה"ג מספיקא שרי' מאי:
[ב] שם פשוט דרב ז"ל
דשמואל:
הנהרות הגר"א
[א] גמ' דיקא מתי' מי עד
ה"ג מספיקא שרי' מאי:
[ב] שם פשוט דרב ז"ל
דשמואל:
מוסף רש"י
ימתין עד כדי שיחמו
חמין. שלא יבנה שבת
שקדמינה שבת שבת. וכן
כלל מעשה שבת נעם חמין
שימור להמתין לערב בכדי
שיעשו (ועי' ספ"ק).
רבינו הגאון
כל שאני זכאי באמירתו
(אין) ואין זכאי באמירתו
היה לו לומר, כי אין
מחשיבין אמרה משנתנו
בפירוש, ומכללו נלמד
האמירה, כלומר מאחר
שאין לו להחשיך בתחום
לשכור עובדי, כך אין לו
לומר לחבירו חשכו. ולא
פועליו עם חשכו. אלא
אסיפא, אבל מחשיך הוא
לשמור וכי, כלומר שם
שמור לו להחשיך, כך
מותר לו לומר לחבירו
החשיך והביא לי פירות.
האי כל (שאני) שמתין
זכאי בחשיבתו זכאי אני
באמירתו היה לו לומר.
ואקומנא כרוב אפא דאמר
מותר לאדם לומר לחבירו
שמור לי פירות שבתחומך,
וכי, כלומר שם שאני
זכאי לומר לחבירו שמור לי
פירות שבתחומך כך מותר
לי לשמור פירות שבתחומי
ולהחשיך עליו. ואמרינן
עוד ולמה ליה כלל ליתנהו
בהדיא. ומקשינן כלל להביא
הא דתי' מחשיבין על
התחום להביא בהמה היתה
עומדת חוץ לתחום קורא
לה והיא באה, ולפקח על
עסקי כלה ועל עסקי המת
להביא לו ארון ולחמיקין
אומריס לו לך למקום
פלוגי. לא מצאת במקום
פלוגי הבא ממקום פלוגי,
לא מצאת במאה הבא
במאמס ובלבד שלא יזכור
את הדמים. ר' יוסי בדי
יהודה [אמר] ובלבד שלא
יזכור לו סכוס המקח. מתני'
מחשיבין על התחום, עד
אצ"ג באו ממקום קרוב.
מאי ממקום קרוב, ר' אבהו
קרוב ממש ושמואל אמר
חיישין שמה חוץ לחומה
לנו. אצ"ג פירוש לן מין
דברי שמואל הללו, והיאך
מתניתין ודיקא כוונה, ומה
טעם חלילייל שהביאם גוי
בשבת לא יספור בהם

(א) [מספ"ק פ"ח, ט] (ג) [ע"ל
ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'
מקן]. (א) לעיל קכב. ע"ש
משריין פ"ב מ"ה ע"ש.
(1) ז"ל ימתין ויכ"א ממשנא,
(ח) ר"מ: מתי' חומה].

(א) גמ' חוץ לחומה לנו אמר
רבא דיקא מתי': (ג) שם
ומנא סומיה דרב דת"ר
ע"ר: (א) רש"י ד"ה האי כל
וכי דהיתרא דהחשכה
מנן: (ד) תוס' ד"ה לעולם
אסיפא קאי ואבא שאלו
אדא קאי דאמר רב יהודה:
(ה) ד"ה דיקא וכו' ע"ש
מוכח מתי': (ו) ב"ה' ו"ג
נמי כמקום דהנו רבנן ג'
צפי' ל"ג ליה אלא ה"י:

[א] גמ' דיקא מתי' מי עד
ה"ג מספיקא שרי' מאי:
[ב] שם פשוט דרב ז"ל
דשמואל:

מוסף רש"י
ימתין עד כדי שיחמו
חמין. שלא יבנה שבת
שקדמינה שבת שבת. וכן
כלל מעשה שבת נעם חמין
שימור להמתין לערב בכדי
שיעשו (ועי' ספ"ק).

כל שאני זכאי באמירתו
(אין) ואין זכאי באמירתו
היה לו לומר, כי אין
מחשיבין אמרה משנתנו
בפירוש, ומכללו נלמד
האמירה, כלומר מאחר
שאין לו להחשיך בתחום
לשכור עובדי, כך אין לו
לומר לחבירו חשכו. ולא
פועליו עם חשכו. אלא
אסיפא, אבל מחשיך הוא
לשמור וכי, כלומר שם
שמור לו להחשיך, כך
מותר לו לומר לחבירו
החשיך והביא לי פירות.
האי כל (שאני) שמתין
זכאי בחשיבתו זכאי אני
באמירתו היה לו לומר.
ואקומנא כרוב אפא דאמר
מותר לאדם לומר לחבירו
שמור לי פירות שבתחומך,
וכי, כלומר שם שאני
זכאי לומר לחבירו שמור לי
פירות שבתחומך כך מותר
לי לשמור פירות שבתחומי
ולהחשיך עליו. ואמרינן
עוד ולמה ליה כלל ליתנהו
בהדיא. ומקשינן כלל להביא
הא דתי' מחשיבין על
התחום להביא בהמה היתה
עומדת חוץ לתחום קורא
לה והיא באה, ולפקח על
עסקי כלה ועל עסקי המת
להביא לו ארון ולחמיקין
אומריס לו לך למקום
פלוגי. לא מצאת במקום
פלוגי הבא ממקום פלוגי,
לא מצאת במאה הבא
במאמס ובלבד שלא יזכור
את הדמים. ר' יוסי בדי
יהודה [אמר] ובלבד שלא
יזכור לו סכוס המקח. מתני'
מחשיבין על התחום, עד
אצ"ג באו ממקום קרוב.
מאי ממקום קרוב, ר' אבהו
קרוב ממש ושמואל אמר
חיישין שמה חוץ לחומה
לנו. אצ"ג פירוש לן מין
דברי שמואל הללו, והיאך
מתניתין ודיקא כוונה, ומה
טעם חלילייל שהביאם גוי
בשבת לא יספור בהם

ורישא לא קשיא ליה כיון דמחצה על מחצה ודאי צבינא ישראל ונכריס הוחמו שהרי לא לאדם אחד לצדו הוחמו דנימנא ספיקא לכרי ספק לישראל
ולשון זה נראה לי עיקר. ורבותי נמי לא גרסי לעיל להא דקתני עשה נכרי את הארון עד מספיקא שרי ומינהו לא תפרשי לה דכפרישית: למי
צבדי שיעשו. נהי דלא מוכחא מילתא מיהו ר' יצחק צבינא ישראל נעשה: צעומה. הקבר צבינא שאלו דרך ישראל ליקבר שם דודאי לא
נעשה צבינא ישראל: ארון מאי איכא למימר. להוכיח דלא צבינא ישראל נעשה: צעומה הארון: על קברו. של נכרי צאיסרטיא
דמוכח דלשם אותו קבר נעשה הארון: **מתני' ומדיחין.** צמייס: שלא יזיו עו אכר. לא יגביה לו ידו או רגלו או ריסי עיניו:
שימתיין

(א) נראה דזה הוא שאלה
לכתיב וי"ל יפסד לן מין
(אולו) שאל מחל רב ה"ה
[אין] והמשנה חסרה ה"ה
וצלמא שאלת התם היא מלי
משנה.